

Konya İlinde Sürdürülebilir Turizm Kapsamında Kültürel Mirasın Korunması ve Kullanımına Yönelik Yerel Halkın Görüşleri¹

Local People's Opinions about The Protection and The Use of Cultural Heritage Context of Sustainable Tourism in Konya

Erkan Güneş², Yeliz Pekerşen³, Hatice Ferhan Nizamlioğlu⁴, Recep Tayyip Ünüvar⁵

Öz

Araştırmada; Konya ilinde yaşayan yerel halkın kültürel miras algısı, kültürel mirasın korunması, sürdürülebilirliği ve turizm amaçlı kullanılması hakkındaki görüşleri tespit edilmeye çalışılmıştır. Çalışma; Mart 2018-Mayıs 2018 tarihleri arasında Konya il merkezinde yaşayan 483 katılımcıyla kolayda örnekleme yöntemi ile gerçekleştirilmiştir. Söz konusu amaca ulaşabilmek için; Okuyucu (2011) tarafından geliştirilen anket formu kullanılarak yerel halkın bu konulara ilişkin görüşleri öğrenilmek istenmiştir. Çalışmada ulaşılan veriler sonucunda; Konya il merkezinde yaşayan yerel halkın büyük bir kısmının dini yapıları, geleneksel evleri, halk oyunlarını, yöresel yemekleri ve el sanatlarını kültürel miras varlıkları olarak algıladığı tespit edilmiştir. Ayrıca Konya il merkezinde yaşayan yerel halkın; kültürel mirasın korunmasında ve sürdürülebilirliğinin sağlanmasında turizmin bir araç olarak kullanılabileceğini düşündükleri, il merkezinde turizmin gelişmesine yönelik olumlu bir bakış açısına sahip oldukları ve turizm faaliyetlerini destekleme konusunda rol oynayabilecekleri sonuçlarına ulaşmıştır.

Anahtar Kelimeler: Kültürel Miras, Kültürel Miras ve Turizm, Yerel Halk, Konya.

Abstract

In that study; the opinions of the local people about perception of cultural heritage, protection of cultural heritage and use for tourism was investigated. This study have been made in March-May 2018 with 483 living people in the center of Konya province with convenience sampling method. The questionnaire developed by Okuyucu (2011) used in this study to learn opinions of the local peoples about this topic. According to the obtained results; the majority of local people living in the center of Konya province perceive religious buildings, traditional houses, folk dances, local dishes and handicrafts as cultural heritage properties. In addition that findings; people living city center in Konya province think that cultural heritage can be preserved with the help of tourism, they evaluate the development of tourism positively in the center of the province and will support tourism activities.

Keywords: Cultural Heritage, Cultural Heritage and Tourism, Local People, Konya.

Araştırma Makalesi [Research Paper]

JEL: Z32, Z31, Z39

Submitted: 09 / 08 / 2019

Accepted: 10 / 10 / 2019

¹ Bu çalışma 20-22 Eylül 2018 tarihlerinde Gümüşhane'de gerçekleştirilen 2. Uluslararası Sürdürülebilir Turizm Kongresi'nde sözlü olarak sunulan bildirinin genişletilmiş halidir.

² Dr. Öğr. Üyesi, Erzincan Binali Yıldırım Üniv., Turizm ve Otelcilik Meslek Yüksek Okulu, egunes@erzincan.edu.tr, Orcid: 0000-0002-9196-3958

³ Dr. Öğr. Üyesi, Necmettin Erbakan Üniversitesi, Turizm Fakültesi, yeliz.ulusan@gmail.com, Orcid: 0000-0003-4769-7717

⁴ Prof. Dr., Necmettin Erbakan Üniversitesi, Turizm Fakültesi, hfnizamlioglu@konya.edu.tr, Orcid: 0000-0003-2644-6265

⁵ Yüksek Lisans Öğrencisi, Necmettin Erbakan Üniv., Sosyal Bilimler Enstitüsü, receptayyipunuvar03@gmail.com, Orcid: 0000-0002-3506-6590

Giriş

Kültürel miras, bir toplumun ortak geçmişini anlatan, insanların yüzyıllar boyunca biriktirdikleri deneyimlerin ve geleneklerin devamlılığını sağlayan değerlerdir (Öksüz Kuşçuoğlu ve Taş, 2017: 60). Kültürel miras, somut ve soyut bu unsurları ile birlikte ulusal miras olarak önceki nesillerden alınır. Bir kültürün geleneksel üretim metotları, yaşam tarzı, gelenekleri veya ibadet biçimleri gibi soyut veya el sanatları, giysiler ve yemekler gibi somut unsurları, yaratıcıları hakkında bilgi verir (Bahçe, 2009: 3).

Son yıllarda önemini giderek artıran kültürel miras turizmi, gösterdiği hızlı gelişimle dikkat çekmektedir (Poria vd., 2003: 239). Kültürel miras turizmi; kaynaklarda meydana gelen daralma, sürdürülebilir turizm anlayışı, turizmden yıl boyunca kazanç elde etme isteği, turistlerin davranışlarında meydana gelen değişimler ve farklı beklentiler gibi sebeplerden dolayı (Uygur ve Baykan, 2007: 32) 20. yüzyılın ikinci yarısından itibaren küresel çapta önem kazanmaya başlamıştır (Kayserili, 2018: 265). Bunun sonucunda turizm kavramı kıyı turizminin aksine diğer alternatif turizm türlerini de kapsayan bir kavram haline gelmiştir (Emekli, 2005: 101). Kültür turizmi kapsamı içerisinde yer alan kültürel miras turizmi şüphesiz geniş bir yelpazeyi temsil etmektedir (Alaeddinoğlu ve Yıldız, 2007: 26).

Toplumların kendine has özelliklerini ortaya çıkarmayı hedefleyen kültürel miras turizmi (Usta, 2012: 163) Türkiye'nin sahip olduğu kültürel turizm öğeleri de göz önünde bulundurulduğunda ülkenin turizm potansiyelinin gelişiminde kilit bir rol oynamaya adaydır. Ancak söz konusu bölgelerde yaşayan yerel halk ile bu mirasın ve doğal yapının korunmasında birlikte hareket edilmesi gerekmektedir (Öztürk ve Yazıcıoğlu, 2002: 189). Yerel halkın süreç içerisine dahil edilmesi ve bilinçli hareket etmesi kültürel miras ve doğal yapının gelecek nesillere ulaştırılması için önem arz etmektedir (Uygur ve Baykan, 2007: 46). Ayrıca kültürel miras unsurlarının başarılı bir şekilde yönetilmesi, toplumların geçmiş, günümüz ve gelecek arasında bağ kurmasını da sağlayacaktır (Tören vd., 2012: 70). Kültürel miras unsurlarının göz ardı edilerek gereken hassasiyetinin gösterilmemesi durumunda ise turizm açısından hem bölgesel hem de ülkesel anlamda olumsuz etkiler gözlemlenebilecektir. Bundan dolayı yerel halkın, sahip oldukları kültürel miras varlıklarını korumaları gerekmektedir (Jamieson, 2000: 10).

Bu çalışmada Konya ilinde bulunan kültürel miras varlıkları ele alınarak bunların korunmasında ve turizm alanında kullanılmasında yerel halkın görüşleri tespit edilmeye çalışılmıştır. Bu çerçevede Konya'da yaşayan yerel halkın kültürel mirasın korunması ve turizm amaçlı kullanılmasına yönelik düşüncelerinin tespit edilmesi, bakış açısının daha iyi analiz edilmesi önemlidir. Miras varlıklarını koruma bilinci, toplumun her bireyine benimsetilmedikçe bu doğrultuda çıkartılmış yasalar, kurallar veya alanında yetişmiş uzman kişilerin söylemleri yeterli ve etkin olamayacaktır. Bu bilincin yerel halka aktarılabilmesi ve sahip olunan bu varlıkların değerinin vurgulanması bölgeyi turizm açısından çekici hale getirecek ve ülke ekonomisine de katkı sağlayacaktır. Kültürel miras varlıklarının yer aldığı destinasyonlarda yerel halkın turizme karşı tutumu üzerinde durulması gereken bir konudur. Bu nedenle de yerel halkın turizm konusundaki düşüncelerinin analiz edilmesi önem arz etmektedir.

1. Kültürel Miras Kavramı

Kültür, bir toplumun çeşitli tarihsel gelişim sürecinde ortaya koyduğu tüm maddi ve manevi unsurları yaratması ve gelecek nesillere aktarmasında kullandığı araçlar bütünüdür. Miras ise bir neslin sonraki nesle bıraktığı mal mülk, para, servet, kalıt, bırakıt, tereke, kalıtım ve bunun gibi unsurların toplamına denilmektedir (TDK, 2018). Bu kapsamda kültürel miras; geçmişte söz konusu bölgede var olan nesiller tarafından meydana getirilen, kuşaktan kuşağa aktararak günümüze kadar ulaşan maddi ve manevi kültür öğeleri olarak ifade edilebilir (Çetin, 2010: 183). Kültürel miras; toplumların özelliklerini ve geçmişlerini ışığa çıkaran belgelerdir (Albayrak, 2013: 61). Bu yüzden, bir insan grubunu bir arada tutan ve bu grubun milli kimliğinin oluşmasını sağlayan önemli simgelerden birisidir (Ar ve Uğuz, 2015: 1406). Kültürel miras, kültürel değerlerin nesilden nesile aktarımı ve kültürlerarası etkileşim sonucu ortaya çıkmış (Çinar ve Aydın, 2000: 1), günümüzde ise özellikle yerel halkın kendi kültürü hakkında bilinçlenmesini amaçlayan alternatif bir turizm türü olmuştur (Kozak ve Bahçe, 2009: 151). Ait olduğu ülkeye kattığı değerden dolayı önemi yüksek olan (Yeşilbursa, 2013: 408) kültürel miras öğelerine yerel halkın sahip çıkması gerekmektedir (Kozak ve Bahçe, 2009: 151). Dolayısıyla giderek küreselleşen bu çağda kültür öğelerinin korunması ve yerel halkın bilincinin geliştirilmesi önem kazanmaktadır (Kolaç, 2009: 19). Kültürel mirasın turizm amaçlı kullanılması da bu mirasın korunmasında büyük bir rol oynamaktadır (Uygur, 2007: 32). Çünkü bir bölgenin maddi ve manevi kültür öğelerinin turizm amaçlı kullanılması, bölgedeki halkın bilincini arttırmada hatırlatıcı bir görevi görecektir (Cave, Ryan, ve Panakera, 2003).

Kültürel miras somut olabileceği gibi soyut da olabilmektedir (Kolaç, 2009: 21). Tarihi, arkeolojik değerler, külliye, cami (Gürpınar, 2001: 186-187) anıt, ören yeri, kilise gibi kültür kalıntıları somut kültürel mirası oluşturmaktadır (Çetin, 2010: 182). Bunun yanında yemek, kıyafet gibi (Türker ve Çelik, 2012: 89) elle tutulup gözle görülebilen öğelere de somut kültürel

miras denilmektedir (Ekici, 2004: 2). Somut miras kültürel bir yapıyken somut olmayan kültürel miras ise bu yapının etrafında konumlandırılmış dinamikleri ifade etmektedir (Basat, 2013: 62).

Somut olmayan manevi kültür değerleri genel olarak; gelenekler, görenekler, dini inanışlar, müzik, dans ve yeme-içme alışkanlıkları olarak sıralanmaktadır (Albayrak, 2013: 62). Ayrıca somut olmayan kültürel miras; destanlar, hikayeler ve benzeri öğelerden oluşan bir bütünü temsil etmektedir (Kurin, 2004: 67). Örnek vermek gerekirse; cami, somut bir kültürel mirastır. Camiyi yaparken kullanılan teknikler ve bu tekniklerin nesilden nesile aktarılmasında kullanılan yöntemler somut olmayan kültürel miras kapsamına girmektedir (Gürçayır, 2011: 6). Somut olmayan kültürel miras kavramı resmi olarak Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Teşkilatı (UNESCO) tarafından 17 Ekim 2003'de Paris'te gerçekleştirilen 32. Genel Konferans'ta ortaya çıkarak uluslararası bir kavram haline gelmiştir. Türkiye'de ise 19 Ocak 2006 tarihli 5448 sayılı kanun çerçevesinde somut olmayan kültürel miras kavramıyla tanışılmıştır (Kültür ve Turizm Bakanlığı, 2018).

Somut ve somut olmayan kültürel mirası birbirinden ayıran en önemli noktalardan birisi; somut kültürel mirasın turizm ve benzeri amaçlarla kullanılması sonucu oluşan hasarın geri dönüşümü mümkünken somut olmayan miraslarda oluşacak bir hasarın geri dönüşümünün neredeyse imkânsız olmasıdır. Buna rağmen Türkiye'de algısal etkenlerden dolayı kültürel miras konusunda somut olmayan miras öğelerinin korunmasına ve turizm faaliyetlerine daha az önem verilmektedir (Türker ve Çelik, 2012). Somut ve somut olmayan kültürel mirasın bu şekilde ayrı olarak ele alınması, ilerleyen süreçte yapılacak girişim ve koruma faaliyetlerinde başarısızlıkların oluşmasına sebep olabilecektir (Basat, 2013: 62).

UNESCO (United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization), ekonomisi turizme dayalı ülkelerde somut olmayan kültürel mirasın yeterince korunmadığına kanaat getirerek "Somut Olmayan Kültürel Mirasın Korunması Sözleşmesi" (UNESCO, 2018)'ni düzenlemiş ve bu sayede son yüzyılda ülkelerin kültürlerini sömürerek tek tip bir kültürün bulunduğu dünya düzeninin kurulmasının önüne geçmeye çalışmıştır (Çelepi, 2016: 17). Bunun yanında çeşitli listeler yapılarak somut olmayan kültürel mirasın korunmasında daha etkin bir politika yürütülmeye çalışılmıştır. Bu kapsamda somut olmayan kültürel miraslar: "İnsanlığın Somut Olmayan Kültürel Mirası Temsilî Listesi, Acil Koruma Gerektiren Somut Olmayan Kültürel Miras Listesi, En İyi Uygulama Örnekleri Listesi" adlı listeler vasıtasıyla koruma altına alınmıştır (UNESCO, 2018). Söz konusu sözleşme ve oluşturulan listeler sayesinde ülkelerin sahip olduğu somut olmayan kültürel miras öğelerinin sürdürülebilirliği, gelişmesi ve yozlaşmaması sağlanarak gelecek kuşaklara aktarılması hedeflenmiştir (Oğuz, 2003: 5).

2. İlgili Çalışmalar

Kültürel miras varlıklarının korunması konusunda çeşitli çalışmalar yapılmıştır. Bu çalışmaların çoğunlukla 1999 yılından sonra yoğunlaştıkları görülmektedir. Yılmaz ve arkadaşları (2017) tarafından yapılan araştırmada Cumhuriyet Üniversitesi öğrencilerinin Sivas'taki kültürel miraslar konusundaki farkındalık dereceleri tespit edilmeye çalışılmıştır. Bu araştırma sonucunda öğrencilerin kültürel mirasa ilişkin farkındalıklarının düşük olduğu tespit edilmiştir. Çevik ve Saçılık (2016) tarafından yapılan çalışmada UNESCO somut olmayan kültürel miras listesinde yer alan ürünlerin yenilikçi girişimler vasıtasıyla turizm ürününe dönüştürülmesi ele alınmıştır. Bu kapsamda Türk kahvesi "40 Yıllık Hatırın Turu" sloganıyla turistik bir ürüne dönüştürülmüş ve bu tur sonucunda elde edilen kazanımlar görüşme tekniği kullanılarak tespit edilmeye çalışılmıştır. Sonuç olarak bu tür ürünlerin maddi kazanım dışındaki; imaj, motivasyon, rekabet avantajı, sadık müşteri gibi durumları olumlu yönde etkilediği ortaya konulmuştur. Er ve Bardakçıoğlu (2016) tarafından yapılan çalışmada kültürel mirası sayesinde önemli bir turizm şehri olan Edirne'nin turistik ürünlerinin belirlenmesi, çeşitlendirilmesi ve sürdürülebilirliklerinin sağlanması amaçlanmıştır. Bu kapsamda konuyla ilgili 19 katılımcıyla görüşmeler yapılmış ve şehirde var olan kültürel mirasın korunması ve kullanılması arasında bir dengenin oluşturulması, bununla birlikte turizmle ilgili paydaşların bu konuda işbirliği içerisinde hareket etmesi gerekliliği vurgulanmıştır. Somut olmayan kültürel miras öğelerinden birisi olan yöresel yiyeceklerin turizm amaçlı kullanılmasının o bölgeye olan katkılarını inceleyen Çapar ve Uysal (2016), yöresel yiyeceklerin bölgenin turizm potansiyelini artırdığı ancak bu konuda ortaya çıkabilecek yozlaşma riskinden uzak durulması gerektiğini ifade etmişlerdir. Ar ve Uğuz (2015) çalışmalarında turist rehberlerinin somut olmayan kültürel mirası korumadaki rolleri ve turistlerin bu görevlere karşı olan bakış açısını incelemiştir. Bu kapsamda rehberlerle görüşülmüş ve turistlere anket çalışması yapılmıştır. Sonuç olarak rehberlerin çeşitli roller vasıtasıyla turistleri söz konusu kültürel mirasın korunması doğrultusunda yönlendirdiği, turistlerin ise rehberleri kültürel mirasın tanıtıcısı olarak gördükleri ortaya çıkmıştır. Rodzi ve arkadaşları (2013) kültürel miras varlıklarının özellikle kültür turistlerini bölgeye çekmede yüksek bir potansiyele sahip olduğunu vurgulamışlardır.

Kurtar ve Somuncu (2013) çalışmalarında Ankara'nın kentsel kültürel mirasının bir bölümünü oluşturan Hamamönü'nde yapılan koruma çalışmaları sonucunda yaşanan fiziksel ve toplumsal değişimi ortaya koymaya çalışmışlardır. Alberti ve Giusti (2012) tarafından yapılan "Kültürel miras, turizm ve rekabet edebilirlik: Motor vadisi kümelenmesi" adlı çalışmada bölgesel rekabet edilebilirlikte kültürel miras ve turizmin katkısı incelenmiştir. Bu amaçla 1999 ve 2011 yılları arasında kapsayan bir araştırma yapılmış ve bu araştırmada kültürel miras turizminin bölgelerin gelişimini sağlamada önemli bir

araç olduğu ifade edilmiştir. Tören ve arkadaşları (2012) yasalardaki boşluklar ve görev tanımlarının tam olarak yapılmamasından dolayı kültürel miras varlıklarının tespiti, onarımı ve korunması konusunda kurumlar arasında çıkan anlaşmazlıkların önlenmesi için gerekli yasal düzenlemelerin yapılmasının gerekliliğini tespit etmişlerdir. Özdemir (2011) "Safranbolu'nun kültürel miras kaynakları ve korunması" adlı çalışmada bölgede kültürel miras kaynaklarının kontrolsüz bir şekilde otel, motel ya da pansiyon gibi turizm işletmelerine dönüştürülmesi yüzünden orijinalliğinin kaybolduğunu tespit etmiştir. Park (2010) çalışmada kültürel miras turizminin o bölgedeki halkın ulusa bağlılık duygusunu oluşturmada ve bunu diğer nesillere aktarmadaki etkisini incelemiştir. Güney Kore'nin Changdeok sarayında yapılan görüşmeler neticesinde insanların kendi kültürel miraslarını ziyaret etmesinin ulusal bağı ve duyguları güçlendirdiği anlaşılmıştır. "Cumalıkızık köyünde kültürel miras ve turizm algısı" adlı çalışmada Çetin (2010); söz konusu bölgedeki yerel halkın kültürel miras, kültürel turizm ve turizme karşı olan tutumlarını incelemiştir. Araştırma sonucunda cumalıkızık köyünü konu edinen dizilerin buradaki turistik faaliyetleri artırdığı ve bölge halkının bu konumdaki kültürel mirası koruma konusundaki bilincinin arttığı ortaya çıkmıştır.

Bowitz ve Ibenholt (2009) Norveç'te yaptıkları çalışmalarında kültürel mirasla ilgili yapılan yatırımların ülke ekonomisine olan katkısını araştırmışlardır. Norveç'in Røros ilinde yapılan bu çalışma sonucunda kültürel miras konulu yatırım projelerinin bölge istihdamı ve turizmini geliştirerek ekonomiye yüzde yedilik bir katkı getirdiği ortaya koyulmuştur. Kayserili (2006) "Kültürel miras turizmi açısından bir değerlendirme" adlı çalışmada Erzurum ilindeki kültürel mirasları değerlendirmiştir. Nitel araştırma yöntemleriyle yapılan bu değerlendirme sonucunda; bölgedeki kültürel mirasın tanıtılmaması ve yanlış koruma faaliyetlerinden kaynaklanan hataların bulunduğu tespit edilmiştir. Bunun yanında ilgililerin söz konusu hataları gidererek kültürel mirasların korunmasındaki farkındalığın artırılmasına çalışıldığı da ifade edilmiştir. McKercher ve arkadaşları (2005) çalışmalarında turizm ve kültürel miras yönetimi arasındaki ilişkiyi incelemişlerdir. Araştırma alanı olarak Hong Kong seçilmiş ve çalışmanın sonucunda bölgenin kültürel miras açısından zengin kaynaklara sahip olduğu ve bu varlıkların başarılı bir biçimde idamesi için gerçekçi bir biçimde değerlendirmelerin yapılarak korunması gerektiğinin üzerinde durmuşlardır. Aas, Ladkin ve Fletcher (2005), kültürel miras yönetiminin turizmi geliştirmedeki rolünü araştırmışlardır. Bu kapsamda kültürel miras paydaşlarıyla turizm sektörünün işbirliğini konu alan "UNESCO/Norveç Hükümet Projesi" incelenmiştir. Araştırma sonucunda proje tam olarak başarılı olmasa da kültürel mirasın korunması ve buna bağlı olarak turizmin gelişmesinde paydaşların işbirliğinin oldukça önemli olduğu saptanmıştır.

Chhabra ve arkadaşları (2003), kültürel mirasın ait olduğu topraklardan uzak bir yerde sergilendiğinde insanlarda uyandırdığı etkiyi incelemişlerdir. Bu kapsamda İskoç kültürüne ait dans, yemek, gelenek, görenek vb. unsurlar Kaliforniya eyaletindeki bir festivalde sergilenmiş ve katılımcıların görüşleri alınmıştır. Bu araştırma sonucunda kültürel mirasın etkileycilik ve özgünlüğünü kaybetmeden ait olduğu bölgeden başka bir yerde de yaşatılabileceği saptanmıştır. Apostolakis (2003) tarafından ele alınan "Miras turizminde birleşme süreci" adlı çalışmada miras turizminin teorik olarak talep ve arz ekseninde bir gelişim süreci izlediği ve bu durumun çelişkili olduğu ifade edilmiştir. Bu yüzden çalışma kapsamında bu iki etkeni birleştirecek bir model oluşturulmaya çalışılmıştır. Sonuç olarak özgünlüğün miras turizminin pazarlanması açısından önemli bir etken olduğu ifade edilmiştir. Poria ve arkadaşları (2003), "Kültürel miras turizminin çekirdeği" adlı çalışmalarında turistlerin kültürel miras algılarını incelemişlerdir. Bu kapsamda dört değişken unsur (kişisel karakteristikler, yerleşim niteliği, farkındalık ve algılar) ile turistik davranışın (öncesi, sırası ve sonrası) arasındaki etkileşim incelenmiştir. Araştırma sonucunda turistlerin kendi kültürlerinde varolan miraslara benzeyen kültürel miras öğelerine karşı algılarının daha yüksek bir seviyede olduğu anlaşılmıştır. Turistik bölgelerde yaşayan bölge sakinlerinin durumuna dikkat çekmek isteyen Besculides ve arkadaşları (2002) Amerika Birleşik Devletleri'nin Kolorado eyaletinde bir araştırma yürütmüştür. Bu araştırma sonucunda bölgede yaşayan insanların bu durumdan şikayetçi olmadığı, aksine maddi ve kültürel anlamda faydalandıkları ortaya konulmuştur.

3. Yöntem

Kültürel miras varlıklarının turizmin geleceği için ekonomik ve sosyal yönden önemli katkılar sağlaması ancak iyi planlama ve uygulama ile gerçekleşebilir. Dolayısıyla kültürel miras varlıklarının sürdürülebilirliği, korunması ve gelecek nesillere bu kaynakların aktarılması için gerekli önlemlerin alınması gerekmektedir (Karapınar ve Barakazı, 2017:6). Kültürel miras varlıklarının sürdürülebilirliği çerçevesinde Konya'da yaşayan yerel halkın kültürel miras algısı, turizm gelişimine bakışı ve kültürel miras varlıklarının turizm amaçlı kullanılması hakkındaki görüşlerinin tespit edilmesini amaçlayan bu araştırma, bölge halkının kültürel miras varlıkları ve turizm hakkındaki düşüncelerinin daha iyi anlaşılması, yapılacak turizm çalışmalarına katkı sağlaması bakımından önemlidir. Araştırmanın evrenini Konya il merkezinde yaşayan yerel halk oluşturmaktadır. 2017 verilerine göre Konya il merkezi nüfusu 1.301.222'dir (Konya Valiliği, 2018). Araştırmada tesadüfi olmayan örnekleme yöntemlerinden kolayda örnekleme yöntemi tercih edilmiştir. Bu kapsamda örneklem büyüklüğü %95 güven aralığında 384 olarak (Kozak, 2015: 113) saptanmıştır. Konya'da yaşayan yerel halkın kültürel miras algısı, turizm gelişimine bakışı ve kültürel miras varlıklarının turizm amaçlı kullanılması hakkındaki görüşlerinin tespit edilmesi için Okuyucu (2011) tarafından geliştirilen anketten yararlanılmıştır. Anket formu üç bölümden oluşmaktadır. Anketin ilk bölümünde

araştırmaya katılanların demografik bilgilerine, ikinci bölümünde kültürel miras varlıklarının korunmasına yönelik düşüncelerine ve üçüncü bölümünde ise yerel halkın turizm gelişimine ve il merkezindeki kültürel miras varlıklarının turizm amaçlı kullanılmasına yönelik düşüncelerini ölçmeye yönelik sorular bulunmaktadır. Anket çalışması Mart 2018-Mayıs 2018 tarihleri arasında Konya il merkezinde yaşayan 483 kişiyle kolayda örnekleme yöntemi ile gerçekleştirilmiştir. Araştırmada elde edilen bulgular SPSS for Windows 22.0 programı kullanılarak frekans ve yüzde dağılımları ile analiz edilmiştir.

4. Bulgular

Araştırmaya katılan yerel halkın demografik özelliklerine, kültürel miras algısına, kültürel mirasın korunmasına ve kültürel mirasın turizm amaçlı kullanılmasına ilişkin bulgular bu bölümde verilmiştir.

4.1. Demografik Bulgular

Tablo 1'de örnekleme ait demografik bulgular verilmiştir. Tabloya göre araştırmaya katılanların %63,4'ü erkek, %65'i 18-35 yaş aralığında ve %61,9'u üniversite mezunudur. Meslek dağılımlarında ise %34,2'si öğrenci, %28'i esnaf veya ticaret, %12'si özel sektör, %7,9'u ise kamu çalışanıdır. Araştırmaya katılanların %25,3'ünün herhangi bir geliri yokken %18,8'i 2001 TL-3000 TL arasında aylık gelire sahiptir. Katılımcıların %65,8'i Konya doğumlu iken %60,2'si 21 yıldan fazla süredir Konya'da yaşamaktadır. Konya'da yaşama süresine bakıldığında araştırma örnekleminin sadece %2,1'inin 1 yıldan az bir süredir, %15,7'sinin ise 1-5 yıl arasında ve %66,4'ünün ise 6 yıl ve üzerinde Konya'da ikamet ettikleri görülmektedir. Bu durum araştırma örnekleminin Konya kültürel miras varlıklarını değerlendirebilecek bilgiye sahip oldukları şeklinde ifade edilebilir.

Tablo 1. Demografik Özelliklere İlişkin Bulgular

Cinsiyet	n	%	Yaş	n	%
Erkek	306	63,4	18-25	205	42,4
Kadın	177	36,6	26-35	109	22,6
Eğitim	n	%	36-45	96	19,9
İlkokul	34	7,0	46-55	34	7,0
Ortaokul	30	6,3	56-65	22	4,6
Lise	95	19,7	66 ve üzeri	17	3,5
Önlisans	46	9,5	Aylık Gelir	n	%
Lisans	253	52,4	Gelir Yok	122	25,3
Lisansüstü	25	5,1	Asgari ücretin altında	58	12
Meslek	n	%	Asgari Ücret (1604 TL)	31	6,4
Öğrenci	165	34,2	Asgari ücret-2000 TL	77	15,9
Esnaf-Ticaret	135	28	2001 TL-3000 TL	91	18,8
Özel Sektör Çalışanı	58	12	3001 TL-4000 TL	45	9,3
Kamu Çalışanı	38	7,9	4001 TL-5000 TL	33	6,8
Emekli	36	7,5	5001 TL üzeri	26	5,4
Ev Hanımı	12	2,5	Konya'da Yaşama Süresi	n	%
Çiftçi	3	0,6	1 yıldan az	10	2,1
Diğer	36	7,5	1-5 yıl arası	76	15,7
Doğum Yeri	n	%	6- 10 yıl arası	30	6,2
Konya	318	65,8	11-20 yıl arası	76	15,7
Konya Dışı	165	34,2	21-30 yıl arası	148	30,6
Toplam	483	100	30 yıldan fazla	143	29,6
			Toplam	483	100

4.2. Kültürel Miras Algısı ve Kültürel Mirasın Koruması İle İlgili Bulgular

Araştırmaya katılan yerel halka kültürel miras algıları, kültürel mirasın korunması ve turizmin kültürel miras üzerindeki etkisine yönelik sorular yöneltilmiştir. Araştırmaya katılanlara kültürel miras denilince neyi algıladıklarına yönelik "Sizce kültürel miras neleri kapsamaktadır?" sorusuna katılımcıların %17,4'ü dini yapıları, %12,8'i geleneksel evleri, %10,8'i halk oyunları ve halk edebiyatını, %9,1'i yöresel yemekleri ve %7'si ise el sanatlarını ifade etmiş, %42,9'u bu seçenekler dışında diğer unsurları algıladıklarını belirtmişlerdir (Tablo 2).

Tablo 2. Kültürel Miras Algılamaları

Kültürel Miras	n	%
Dini yapılar	84	17,4
Geleneksel evler	62	12,8

Halk oyunları ve halk edebiyatı	52	10,8
Yöresel yemekler	44	9,1
El sanatları	34	7,0
Diğer	207	42,9
Toplam	483	100

Kültürel mirasın korunmasına yönelik katılımcılara yöneltilen “*Sizce, kültürel miras niçin korunmalıdır?*” sorusuna katılımcıların %39,8’si milli değerlere sahip olduğu için, %34,6’sı gelecek nesillere kültürel mirasın kavuşturulması ve onların görme hakkı olduğundan, %12’si ise tarihi açıdan bu değerlerin öneme sahip olması ve bu yüzden korunması gerektiği şeklinde yanıt vermişlerdir. Araştırmaya katılanların sadece %1,9’u kültürel miras kaynaklarının turistlerin ziyaret ettiği için korunması gerektiğini belirtmişlerdir.

Tablo 3. Kültürel Miras Neden Korunmalı ve Korunmasından Kimler Sorumlu Olmalı

Kültürel Miras Neden Korunmalı	n	%
Milli değerlere sahip olduğu için	192	39,8
Gelecek nesillerin de kültürel mirası görme hakkı olduğu için	167	34,6
Tarihi açıdan önemli oldukları için	58	12,0
Turistler ziyaret ettiği için	9	1,9
Ekonomik kazanç sağladığı için	4	0,8
Diğer	53	11,0
Toplam	483	100
Kültürel Mirası Kimler-Hangi Kurum Kuruluşlar Korumalı	n	%
Kültür ve Turizm Bakanlığı	245	50,7
Yerel halk	82	17,0
Belediyeler	47	9,7
Sivil Toplum Kuruluşları	11	2,3
Diğer	98	20,3
Toplam	483	100

Kültürel mirasın korunmasında hangi kurum ve kuruluşların sorumlu olmalarına yönelik katılımcılara yöneltilen “*Sizce, kültürel mirasın korunmasında kimler ya da hangi kurum ve kuruluşlar sorumludur?*” sorusuna ilk sırada %50,7 ile Kültür ve Turizm Bakanlığı’nı belirtmişlerdir. Kültürel mirasın korunmasında Kültür ve Turizm Bakanlığı’ndan sonra %17 ile yerel halkın da sorumlu olması gerektiğini ve daha sonra sırasıyla %9,7’si belediyelerin %2,3’ü sivil toplum kuruluşlarının kültürel mirasın korunmasından sorumlu olduklarını ifade etmişlerdir (Tablo 3).

Konya’da korunması gereken kültürel mirasın neler olduğuna yönelik katılımcılara yöneltilen “*Sizce ilin korunması gereken kültür mirası ya da mirasları nelerdir?*” sorusuna katılımcılar ilk olarak gelenek ve göreneklerin korunması (%31,9) gerektiğini belirtmişlerdir. Bununla birlikte %15,1’i dini yapıların, %12,8’i geleneksel evlerin, %4,3’ü geleneksel el sanatlarının, %4,1’i yöresel yemeklerin ve %31,7’si ise burada belirtilmeyen diğer unsurların korunması gerektiği üzerinde durmuşlardır (Tablo 4).

Tablo 4. Konya’da Korunması Gereken Kültürel Miras

Kültürel Miras	n	%
Gelenek ve görenekler	154	31,9
Dini yapılar	73	15,1
Geleneksel evler	62	12,8
Geleneksel el sanatları	21	4,3
Yöresel yemekler	20	4,1
Diğer	153	31,7
Toplam	483	100

Tablo 5’de araştırmaya katılan yerel halkın “*Sizce Konya il merkezindeki somut kültürel miras yeterince korunmuş mudur?*” sorusuna %54,7’sinin Konya il merkezindeki kültürel mirasın yeterince korunmadığını, %45,3’ünün ise korunduğunu belirtmiş oldukları görülmektedir.

Tablo 5. Konya İl Merkezindeki Somut Kültürel Mirasın Korunmuşluk Durumu

Cevaplar	n	%
Kültürel miras korunmuştur	219	45,3
Kültürel miras korunamamıştır	264	54,7

Toplam	483	100
--------	-----	-----

Tablo 6'da Konya il merkezinde somut kültürel mirasın yeterince korunmadığını belirten yerel halk bunun nedenleri arasında; %39'u şehirleşme nedeni ile eski yapıların yıkılmasını, %33,7'si yerel yönetimin bu konudaki eksikliklerini, %8,3'ü bütçe kısıtlılığını ve %4,3'ü ise mülk sahiplerinin koruma masraflarını karşılayamadığından kültürel mirasın korunmadığını belirtmiştir.

Tablo 6. Kültürel Mirasın Korunamama Nedenleri

Kültürel Mirasın Korunamama Nedenleri	n	%
Şehirleşme nedeni ile eski yapıların yıkılması	103	39,0
Yerel yönetimin eksiklikleri	89	33,7
Bütçe kısıtlılığı	22	8,3
Mülk sahiplerinin koruma masraflarını karşılamaması	11	4,3
Diğer	39	14,7
Toplam	264	100

"Sizce Konya il merkezindeki somut kültürel miras en iyi nasıl korunur?" sorusuna katılımcıların %52,8'i bakım, onarım ve restorasyonları yapıp turistik kullanıma açılması ile %36,6'sı bakım, onarım ve restorasyonları yapılarak, %5,4'ü ise herhangi bir müdahale etmeden korunabileceğini ifade etmişlerdir (Tablo 7).

Tablo 7. Konya İl Merkezindeki Somut Kültürel Mirası Koruma Yöntemleri

Koruma Yöntemleri	n	%
Bakım, onarım ve restorasyonları yapıp turizme kazandırılması	255	52,8
Bakım, onarım ve restorasyonlarının yapılması	177	36,6
Müdahale edilmemesi	26	5,4
Diğer	25	5,2
Toplam	483	100

Araştırma kapsamında yerel halka kültürel mirasın korunmasında turizmin nasıl etki edeceğine ilişkin yöneltilen soruya katılımcıların %93,8'i turizmin kültürel mirasın korunmasına olumlu etki edeceğini belirtirken sadece %6,2'si bu konuda olumsuz tutum sergilemiştir. Turizmin kültürel mirasın korunmasına olumlu etki edeceğini belirten katılımcılara yöneltilen "Olumlu etki edecektir, çünkü turizm sayesinde Konya il merkezinde..." ifadesine katılımcıların %33,5'i turizmin gelişmesiyle yerel halkın koruma bilincinin artacağını, %25,6'sı ciddi koruma önlemlerinin alınacağını ve %22,5'i ise eski binaların modern bir görünüme kavuşacağını belirtmiştir (Tablo 8).

Tablo 8. Turizmin Konya İl Merkezinde Kültürel Mirasın Korunmasında Olumlu ve Olumsuz Etki Yapacağı Alanlar

Olumlu Etkiler	n	%
Yerel halkın koruma bilincini artırması	152	33,5
Ciddi koruma önlemlerinin alınması	116	25,6
Eski binaların modern görünüme kavuşması	102	22,5
El sanatlarının canlandırılması	18	4,0
Yöresel yemeklerin hatırlanması	17	3,8
Diğer	48	10,6
Toplam	453	100
Olumsuz Etkiler	n	%
Kültürel mirasın ticari bir meta olması	13	43,4
Aşırı kullanım sonucu zarar görmesi	10	33,3
Gelenek ve göreneklerin yozlaşması	6	20
Diğer	1	3,3
Toplam	30	100

Turizmin kültürel miras üzerinde olumsuz etki yapacağını düşünenlere yöneltilen "Olumsuz etki edecektir, çünkü turizm nedeniyle Konya il merkezinde..." ifadesine katılımcıların %43,4'ü kültürel mirasın ticarileşeceğini, %33,3'ü turizm nedeniyle kültürel miras yapılarının aşırı kullanım sonucu zarar göreceğini ve %20'si ise gelenek ve göreneklerin yozlaşacağını belirtmişlerdir.

4.3. Kültürel Mirasın Turizm Amaçlı Kullanılması ile İlgili Bulgular

Konya il merkezinde turizmin gelişmesine, gelişen turizm faaliyetlerini destekleme durumlarına ve kültürel mirasın turizm amaçlı kullanımına yönelik araştırmaya katılan yerel halka sorular yöneltilmiştir. Bu kapsamda yöneltilen "Konya il

merkezinde turizmin gelişmesini nasıl karşılıyorsunuz?" sorusuna katılımcıların %93,2'si olumlu, %6,8'i ise olumsuz yanıt vermişlerdir (Tablo 9).

Tablo 9. Konya İl Merkezinde Turizmin Gelişmesine Bakış Açısı

Bakış Açısı	n	%
Olumlu	450	93,2
Olumsuz	33	6,8
Toplam	483	100

Turizmin Konya il merkezinde gelişmesini olumlu karşılayanlara yöneltilen "Turizmin gelişmesini olumlu karşılıyorum. Çünkü turizm sayesinde ...." ifadesine katılımcıların %40,4'ü turizm sayesinde kültürel mirasın öneminin anlaşılacağını, %28,9'u yöre halkının ekonomik refahına katkı sağlayacağını, %18,9'u yerel kültürü yeniden canlandıracağını ve %1,1'i ise altyapıya katkı sunacağını belirtmişlerdir.

Turizmin Konya il merkezinde gelişmesine olumsuz yaklaşanlara yöneltilen "Turizmin gelişmesini olumsuz karşılıyorum Çünkü turizm nedeniyle ...." ifadesine katılımcıların %48,5'i turizm nedeniyle çevreye uygun olmayan yapıların inşa edileceğini, %12,1'i ekonomik anlamda turizme bağımlılığın artacağını, %9,1'i çevrede çöp ve atıkların artacağını, trafiğin, hava kirliliğinin, kalabalık ve gürültünün de artacağını ifade etmişlerdir (Tablo 10).

Tablo 10. Turizmin Konya İl Merkezinde Olumlu Etki Yapacağı Alanlar

Olumlu Etkiler	n	%
Kültürel mirasın öneminin anlaşılması	182	40,4
Yöre halkının gelirini artırması	130	28,9
Yerel kültürü yeniden canlandırması	85	18,9
Altyapıya katkısı	5	1,1
Diğer	48	10,7
Toplam	450	100
Olumsuz Etkiler	n	%
Tarihi çevreye uygun olmayan yapıların inşa edilmesi	16	48,5
Ekonomik anlamda turizme bağımlılığın artması	4	12,1
Çevrede çöp ve atıkların artması	3	9,1
Trafik ve buna bağlı hava kirliliğinin artması	3	9,1
Kalabalık ve gürültünün artması	3	9,1
Diğer	4	12,1
Toplam	33	100

Araştırmaya katılanlara Konya il merkezinde turizmin gelişmesi halinde turizm faaliyetlerini desteklemelerine ilişkin yöneltilen soruya %78,9'u turizmi destekleyeceklerini, %21,1'i ise desteklemeyeceklerini belirtmişlerdir. Bu durum turizm faaliyetlerinin Konya il merkezinde destek görebileceğini göstermektedir. Konya il merkezinde turizmin gelişmesi halinde destek vereceklerini belirten katılımcılara turizm faaliyetlerine ne şekilde destek verecekleri de sorulmuştur.

Katılımcılar turizm faaliyetlerine en çok turizm tesislerinde çalışarak (%27,8) destek vereceklerini belirtmişlerdir. Bununla birlikte yöresel yemek çeşitleri hazırlayıp bunları pazarlayarak katkı sağlayacaklarını belirtenlerin oranı %16,5, ürettiği el ürünlerini satarak destek vereceklerini ifade edenlerin oranı ise %14,2'dir. Ev pansiyonculuğu yaparak destek vereceklerini belirtenlerin oranı %10 iken tarımsal ürünlerini pazarlayarak destek vereceklerini belirtenlerin oranı ise %5,5'dir. Katılımcıların %26'sı ise bu seçenekler dışında farklı şekillerde destek vereceklerini belirtmişlerdir (Tablo 11).

Tablo 11. Turizme Destek Olma Durumu ve Desteğin Türü

Turizm Desteği	n	%
Evet, desteklerim	381	78,9
Hayır, desteklemem	102	21,1
Toplam	483	100
Destek Türleri	n	%
Turizm tesislerinde çalışarak	106	27,8
Yöresel yemek yaparak ve pazarlayarak	63	16,5
Ürettiğim el işi ürünlerimi satarak	54	14,2
Ev pansiyonculuğu yaparak	38	10
Tarımsal ürünlerimi pazarlayarak	21	5,5
Diğer	99	26

Toplam	381	100
--------	-----	-----

Yerel halka yöneltilen “Sizce Konya il merkezindeki kültürel çekicilikler yeterince değerlendirilmiş midir?” sorusuna katılımcıların %29,6’sı kültürel çekiciliklerin turizmde yeterince değerlendirildiğini ancak %52,4’ü yeterince değerlendirilemediğini ifade etmişlerdir. Araştırmaya katılanların %18’i ise herhangi bir fikir belirtmemişlerdir (Tablo 12).

Tablo 12. Konya İl Merkezindeki Kültürel Çekiciliklerin Turizmde Değerlendirilme Durumu

Cevaplar	n	%
Evet, yeterince değerlendirilmiştir.	143	29,6
Hayır, yeterince değerlendirilememiştir.	253	52,4
Fikrim yok	87	18
Toplam	483	100

Araştırmaya katılan yerel halka “Konya il merkezinde hangi kaynaklar turizm amaçlı kullanılabilir?” sorusuna katılımcıların %22,6’sı geleneksel konutların, %22,4’ü dini yapıların, %20,3’ü gelenek, görenek ve adetlerin, %6,4’ü geleneksel el sanatlarının, %5,2’si yöresel yemeklerin, %2,5’i geleneksel giyim kuşamın, %20,6’sı ise diğer çekiciliklerin kullanılması gerektiğini belirtmişlerdir (Tablo 13).

Tablo 13. Konya İl Merkezinde Turizm Amaçlı Kullanılabilecek Kaynaklar

Turizm Amaçlı Kullanılabilecek Kaynakları	n	%
Geleneksel konutlar	109	22,6
Dini yapılar	108	22,4
Gelenek, görenek ve adetler	98	20,3
Geleneksel el sanatları	31	6,4
Yöresel yemekler	25	5,2
Geleneksel giyim, kuşam	12	2,5
Diğer çekicilikler	100	20,6
Toplam	483	100

Tablo 14’de araştırmaya katılan yerel halka turizm çalışmalarının ne şekilde başarılı olabileceğine ilişkin yöneltilen soruya katılımcıların çoğunluğu iyi bir planlama ve organizasyonun (%31,7) ve iyi bir tanıtımın (%25,7) başarılı olmak için gerektiğini belirtmişlerdir.

Tablo 14. Turizm Çalışmalarının Başarı Koşulları

Başarı Koşulları	n	%
İyi bir planlama ve organizasyon	153	31,7
Çok iyi bir tanıtım	124	25,7
Yerel halkın aktif katılımı	63	13
Farklı turizm çeşitleri	40	8,3
Tarihi yapıların iyileştirilmesi	38	7,9
Diğer	65	13,5
Toplam	483	100

Bunlarla birlikte yerel halkın turizm faaliyetlerine katılmasının turizm çalışmalarının başarılı olmasında önemli olduğunu ifade edenlerin oranı %13, turizm türlerinin çeşitlendirilmesi gerektiğini belirtenlerin oranı %8,3 iken, tarihi yapıların iyileştirilmesinin gerektiğini belirtenlerin oranı ise %7,9’dur.

Tablo 15’de araştırmaya katılan yerel halkın demografik özellikleri ile Konya il merkezinde turizmin gelişimine destek olma durumlarına ait bulgulara yer verilmiştir. Tablo 15’e göre araştırmaya katılan kadın katılımcılar (%82,5) erkek katılımcılara (%76,8) oranla turizm gelişimine daha fazla destek vermektedirler. Eğitim değişkenine göre ise turizm gelişimine en az desteği ilköğretim mezunları (%67,6), en yüksek desteği ise önlisans düzeyinde eğitim alanlar (%87) vermektedir.

Tablo 15. Araştırmaya Katılan Yerel Halkın Demografik Özellikleri İle Turizm Gelişimine Destek Olma Durumu

Değişkenler	Destek veririm		Destek vermem		Değişkenler	Destek veririm		Destek vermem	
	n	%	n	%		Yaş	n	%	n
Cinsiyet									
Erkek	235	76,8	71	23,2	18-25	165	80,5	40	19,5
Kadın	146	82,5	31	17,5	26-35	86	78,9	23	21,1
Eğitim					36-45	75	78,1	21	21,9

İlkokul	23	67,6	11	32,4	46-55	26	76,5	8	23,5
Ortaokul	24	80	6	20	56-65	16	72,7	6	27,3
Lise	72	75,8	23	24,2	66 ve üzeri	13	76,5	4	23,5
Önlisans	40	87	6	13	Aylık Gelir	n	%	n	%
Lisans	204	80,6	49	19,4	Gelir Yok	94	77	28	23
Lisansüstü	18	72	5	28	Asgari ücretin altında	49	84,5	9	15,5
Meslek	n	%	n	%	Asgari Ücret (1604 TL)	22	71	9	29
Öğrenci	136	82,4	29	17,6	Asgari ücret-2000 TL	59	76,6	18	23,4
Esnaf-Ticaret	103	76,3	32	23,7	2001 TL-3000 TL	80	87,9	11	12,1
Özel Sektör Çalışanı	48	82,8	10	17,2	3001 TL-4000 TL	35	77,8	10	22,2
Kamu Çalışanı	29	76,3	9	23,7	4001 TL-5000 TL	23	69,7	10	30,3
Emekli	31	86,1	5	13,9	5001 TL üzeri	19	73,1	7	26,9
Ev Hanımı	5	41,7	7	58,3	Konya'da Yaşama Süresi	n	%	n	%
Çiftçi	2	66,7	1	33,3	1 yıldan az	7	70	3	30
Diğer	27	75	9	25	1-5 yıl arası	67	88,2	9	11,8
Doğum Yeri	n	%	n	%	6- 10 yıl arası	23	76,7	7	23,3
Konya	245	77	73	23	11-20 yıl arası	54	71,1	22	28,9
Konya Dışı	136	82,4	29	17,6	21-30 yıl arası	114	77	34	23
					30 yıldan fazla	116	81,1	27	18,9

Araştırmaya katılan yerel halkın yaş değişkenine göre turizmin gelişimine en yüksek düzeyde destek veren %80,5 ile 18-25 yaş aralığı iken, meslek grupları içerisinde ise özel sektör çalışanları (%82,8) en yüksek düzeyde turizm gelişimine destek verdiklerini belirtmişlerdir. Aylık gelir değişkenine bakıldığında ise 2001 TL-3000TL arası gelire sahip katılımcılar diğer gelir gruplarından daha yüksek düzeyde (%87,9) turizm gelişimine destek vermektedir. Konya dışından gelip Konya'da yaşayanlar Konya doğumlulara oranla (%82,4) turizm gelişimine daha fazla destek verirken, 1-5 yıl arası süredir Konya'da yaşayanlar yaşama süresi bakımından turizm gelişimine en yüksek destek veren grup olarak görülmektedir.

Sonuç ve Değerlendirme

20. yüzyılda yaşanan savaşların sosyal ve çevresel zararları ile kültürel miras kaynaklarının korunması için yeni tedbirler alınmasının ve tarihi ve kültürel anlam taşıyan kaynakların çevresiyle bir bütün olarak kültürel miras alanı kapsamında korunmasının gerektiği anlaşılmıştır. Konu Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Örgütü (UNESCO) gibi kuruluşlarca uluslararası düzeyde ele alınmıştır. Bu çalışmalar sonucunda kültürel mirasın tüm insanlık için önemli olduğu ve anlam ifade ettiği görüşü kabul edilmiştir (Öksüz Kuşçuoğlu ve Taş, 2017:61). Dünya Miras Sözleşmesinin Kültürel ve Doğal Mirasın Ulusal ve Uluslararası Korunması başlığı altında miras kaynakların korunması sorumluluğu devletlere yüklenmiştir. Ancak bununla birlikte kültürel miras değerlerini korumada sürdürülebilir, bütüncül ve akılcı koruma esaslı miras yönetimi öngörülmekte ve bu çalışmalar geniş kapsamlı şeffaf ve eşitlik çerçevesinde yapılmaya çalışılmaktadır (Gültekin ve Uysal, 2018:2032).

Özellikle yerel halkın turizm faaliyetleri içerisinde yer aldığı turizm türlerinde yerel halk ile turist etkileşiminin fazla olması onların turizme karşı tutumlarının analiz edilmesini gerekli kılmaktadır. Kültürel miras varlıklarının yer aldığı destinasyonlarda yerel halkın turizme karşı tutumu üzerinde durulması gereken bir konudur. Bu nedenle de yerel halkın turizm konusundaki düşüncelerinin analiz edilmesi gerekmektedir (Vatan ve Zengin, 2015). Kültürel mirasın bulunduğu alanlarda yaşayan yerel halkın bu varlıklarının doğrudan kullanıcıları olması nedeni ile kültürel miras varlıklarının korunması ve turizmde bu kaynaklardan yararlanılmasında yerel halkın desteği çok önemlidir (Okuyucu ve Somuncu, 2012). Konya il merkezinde yaşayan yerel halkın kültürel miras algısı, kültürel mirasın korunması ve turizm amaçlı kullanılması hakkındaki görüşlerinin tespit edilmeye çalışıldığı bu çalışmada aşağıdaki sonuçlara ulaşılmıştır.

Konya il merkezinde araştırmaya katılan yerel halk kültürel mirası çoğunlukla dini yapılar, geleneksel evler, halk oyunları, yöresel yemekler ve el sanatları olarak algılamaktadır. Kültürel mirasın milli değerleri içermesi ve gelecek nesillerin de kültürel mirası görme hakları olduğu için korunması gerektiğini belirten yerel halk, koruma da en fazla Kültür ve Turizm Bakanlığı'nın sorumlu olduğunu ifade etmiştir. Bununla birlikte yerel halkın ve belediyelerinde kültürel mirasın korunmasında sorumlu olduklarını belirtmişlerdir.

Araştırmaya katılan yerel halk gelenek ve görenekleri, dini yapıları, geleneksel evleri, el sanatlarını ve yöresel yemekleri koruyarak gelecek nesillere aktarılması gereken kültürel miras varlıkları olarak görmektedir. Ancak yerel halk somut kültürel mirasın korunmuşluğu konusunda fikir birliğinde değildir. Somut kültürel miras varlıklarının yeterince korunmadığını belirten yerel halk bu durumun; şehirleşme ile eski yapıların yıkılması ve yerel yönetimlerin eksikliklerinden kaynaklandığını ifade etmektedir. Bununla birlikte kültürel miras varlığına sahip mülk sahiplerinin de masrafları karşılama konusunda yetersiz kaldığını ifade etmiştir. Somut kültürel mirasın nasıl korunacağına yerel halkın yarısından fazlası bakım, onarım ve restorasyonlarının yapıp turizme kazandırılması gerektiği şeklinde yanıt vermişlerdir.

Araştırmaya katılan yerel halkın %93,8'i turizm ile kültürel mirasın korunmasında, yerel halkın bilincini arttırmasını, koruma önlemleri alınmasını ve eski binaların yenilenmesini, el sanatlarının canlanmasını ve yöresel yemeklerin hatırlanmasını sağlayacağından olumlu etkisinin olacağını ifade etmiştir. Turizmin kültürel mirasın korunmasına olumsuz etki yapacağını belirtenler ise turizm ile kültürel miras varlıklarının ticarileşeceği, aşırı kullanım sonucu zarar görebileceği ve gelenek ve göreneklerin yozlaşacağını düşünmektedir.

Araştırmaya katılan yerel halkın 93,2'si Konya il merkezinde turizmin gelişmesine olumlu yaklaşmaktadır. Turizmin gelişmesi ile kültürel mirasın önemini anlayacağını, yerel halkın ekonomik refahının artacağını, yerel kültürü yeniden canlandıracağını ve altyapı çalışmalarına katkı sunacağını belirtmişlerdir. Konya il merkezinde turizmin gelişmesine olumlu bakmayan kısım ise en fazla turizm ile çevreye uygun olmayan yapıların artacağı endişesini taşımaktadır.

Yerel halkın büyük çoğunluğu Konya il merkezinde turizmin gelişmesi halinde turizm faaliyetlerini çeşitli şekillerde (tesislerde çalışma, yöresel ürün üretme, ev pansiyonculuğu) destekleyeceklerini belirtmişlerdir. Araştırmaya katılan yerel halk kültürel çekiciliklerin turizmde değerlendirilmesi konusunda fikir birliğinde değildir. Turizm faaliyetleri için geleneksel konutlar, dini yapılar, gelenek, görenek ve adetler, geleneksel el sanatları, yöresel yemekler ve geleneksel giyim kuşam çekiciliklerinin kullanılması gerektiğini belirten yerel halk, turizmde başarılı olunabilmesi için ise iyi bir planlama ile tanıtımın şart olduğunu ifade etmiştir.

Yerel halkın kültürel miras algısı, kültürel mirasın korunmasına bakışı ve turizmin gelişmesine yönelik görüşlerini tespit etmek üzere Konya il merkezinde yapılan bu araştırmadan elde edilen sonuçlar doğrultusunda aşağıdaki öneriler sunulabilir:

- Yerel halk kültürel miras varlıklarını koruma konusunda bilinçlendirilmeli,
- Somut ve somut olmayan kültürel mirasa sahip mülk sahipleri koruma konusunda bilinçlendirilmeli ve maddi olarak desteklenmeli,
- Bakım ve yenilemesi yapılan somut kültürel miras varlıkları turizme kazandırılarak korunmalı,
- Turizm çalışmalarında yerel halkın aktif olarak yer alması sağlanmalı,
- Turizm çalışmalarının başarısı için iyi planlama ve tanıtım faaliyetlerine ağırlık verilmeli,
- Turizm faaliyetleri ile kültürel miras varlıklarına olumsuz etki edeceğini düşünen yerel halkın düşünceleri önemsenmeli ve bu düşünceler doğrultusunda önlemler alınmalıdır.

Kaynakça

- Aas, C., Ladkin, A. & Fletcher, J. (2005). Stakeholder collaboration and heritage management. *Annals of Tourism Research*, 32(1), 28-48, doi:10.1016/j.annals.2004.04.005.
- Alaeddinoğlu, F. ve Yıldız, M. Z. (2007). Türkiye'de Kültür Turizmi ve Algılanışı, *ICANAS* 38, 10-15 Eylül, 21-33.
- Albayrak, A. (2013). *Alternatif Turizm*. Ankara: Detay Yayıncılık.
- Alberti, F. G. & Giusti, J. D. (2012). Cultural heritage, tourism and regional competitiveness: The motor valley cluster. *City, Culture and Society* (3), 261-273. doi:10.1016/j.ccs.2012.11.003.
- Apostolakis, A. (2003). The convergence process in heritage tourism. *Annals of Tourism Research*, 30(4), 795-812, doi: 10.1016/S0160-7383(03)00057-4.
- Ar, H. ve Uğuz, S. Ç. (2015). Somut olmayan kültürel mirasın korunmasında turist rehberlerinin rollerine yönelik turist algıları üzerine bir araştırma. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 8(41), 1406-1418.
- Bahçe, S. (2009). Kırsal Gelişimde Kültür (Mirası) Turizmi Modeli. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 25, 1-12.
- Basat, E. M. (2013). Somut ve somut olmayan kültürel mirası birlikte koruyabilmek. *Milli Folklor Dergisi*, 13(100), 61-71.
- Besculides, A., Lee, P. J. & McCormick, P. J. (2002). Residents' perceptions of the cultural benefits of tourism. *Annals of Tourism Research*, 29(2), 303-319.
- Bowitz, E. & Ibenholt, K. (2009). Economic impacts of cultural heritage research and perspectives. *Journal of Cultural Heritage*, (10), 1-8, doi:10.1016/j.culher.2008.09.002.
- Cave, J., Ryan, C. & Panakera, C. (2003). Residents' perceptions, migrant groups and culture as an attraction—The case of a proposed Pacific Island Cultural Centre in New Zealand. *Tourism Management*, (24), 371-385.

- Chhabra, D., Healy, R. & Sills, E. (2003). Staged authenticity and heritage tourism. *Annals of Tourism Research*, 30(3), 702-719. doi:10.1016/S0160-7383(03)00044-6.
- Çapar, G. ve Uysal, Y. (2016). Somut olmayan kültürel miras kaynağı olarak yöresel yiyeceklerin turizm endüstrisinde kullanılması. *Journal of Tourism and Gastronomy Studies*, 4(1), 100-115. doi:10.21325/jotags.2016.25.
- Çelepi, M. S. (2016). Somut olmayan kültürel miras ve üniversite gençliği. *Adnan Menderes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 3(3), 15-35.
- Çetin, T. (2010). Cumalıkızık köyünde kültürel miras ve turizm algısı. *Milli Folklor Dergisi*, 22 (87), 181-190.
- Çevik, S. ve Saçılık, M. Y. (2016). Somut olmayan kültürel miras unsurlarının yenilikçi turizm ürünlerine dönüştürülmesi: Bir örnek olay incelemesi. *The Journal of Academic Social Science Studies*, (47), 331-341. doi:10.9761/JASSS3520.
- Çınar, K. ve Aydın, D. (2000). The sustainability of cultural heritage: Two sample houses in Konya, earthquake safe lessons to be learned from traditional construction? *On the Seismic Performance of Traditional Buildings International Conference*, UNESCO, ICOMOS, 16-18 Eylül, İstanbul, 23-24.
- Ekici, M. (2004). Bir sempozyumun ardından: Somut olmayan kültürel mirasın müzelenmesi. *Milli Folklor*, 16(61), 1-8.
- Emekli, G. (2005). Avrupa Birliği'nde turizm politikaları ve Türkiye'de kültürel turizm. *Ege Coğrafya Dergisi*, 14, 99-107.
- Er, Ö. ve Bardakçioğlu, Ö. (2016). Kültürel mirasın sürdürülebilir turizm ürünü çeşidi olarak değerlendirilmesi: Edirne örneği. *İşletme Fakültesi Dergisi*, 17(2), 95-111.
- Gültekin, N. T. ve Uysal, M. (2018). Kültürel miras bilinci, farkındalık ve katılım: Taşkale köyü örneği. *Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi*, 8(15), 2030-2065.
- Gürçayır, S. (2011). Somut olmayan kültürel mirasın korunması sözleşmesi üzerine eleştirel bir okuma. *Milli Folklor*, 23(92), 5-12.
- Gürpınar, E. (2001). Kültür ve tabiat varlıklarını koruma üzerine. *İstanbul Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi*, 185-193.
- Jamieson, W. (2000). The challenges of sustainable community cultural heritage tourism, *UNESCO Workshop on Culture, Heritage Management and Tourism in Bhaktapur*, 9 Nisan, Nepal, 1-10.
- Karapınar, E. ve Barakazı, M. (2017). Kültürel miras turizminin sürdürülebilir turizm açısından değerlendirilmesi: Göbeklitepe Ören Yeri. *Güncel Turizm Araştırmaları Dergisi*, 1(1), 5-18.
- Kayserili, A. (2006). Kültürel miras turizmi açısından bir değerlendirme. *Uluslararası İpekyolu Kültür Diyalogu Sempozyumu*, Erzurum: Atatürk Üniversitesi, 265-269.
- Kayserili, A. (2018). Kültürel Miras Turizmi Açısından Bir Değerlendirme: Bir İpekyolu Şehri Erzurum. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, (55), 174-191.
- Kolaç, E. (2009). Somut Olmayan Kültürel Mirası Koruma, Bilinç ve Duyarlılık Oluşturmada Türkçe Eğitiminin Önemi. *Milli Folklor*, 21(82), 19-31.
- Konya Valiliği. (2018). <http://www.konya.gov.tr/nufus-ve-dagilimi>. Erişim Tarihi: 01.06.2018
- Kozak, M. (2015). *Bilimsel Araştırma: Tasarım, Yazım ve Yayım Teknikleri*. Ankara: Detay Yayıncılık.
- Kozak, M. A. ve Bahçe, A. S. (2009). *Özel İlgi Turizmi*. Ankara: Detay Yayıncılık.
- Kültür ve Turizm Bakanlığı (2018). <http://aregem.kulturturizm.gov.tr/TR-50837/somut-olmayan-kulturel-mirasin-korunmasi-sozlesmesi-hak-.html>. Erişim Tarihi: 01.06.2018
- Kurin, R. (2004). Safeguarding intangible cultural heritage in the 2003 UNESCO convention: A critical appraisal, *Museum International*, (56), 66-77.
- Kurtar, C. ve Somuncu, M. (2013). Kentsel kültürel mirasın korunması ve sürdürülebilirliği: Ankara Hamamönü örneği. *Ankara Araştırmaları Dergisi*, 1(2), 5-47.
- Mckercher, B., Ho, P. S. Y. & Cros, H. (2005). Relationship between tourism and cultural heritage management: evidence from Hong Kong, *Tourism Management*, 26, 539-548.
- Oğuz, Ö. M. (2003). Halk bilimi çalışmalarının yeni dönemi: Somut olmayan kültürel mirasın korunması sözleşmesi. *Milli Folklor*, 15(60), 247-253.

- Okuyucu, A. (2011). Osmaneli ilçe merkezinde kültürel mirasın korunması ve turizm amaçlı kullanımına yönelik bir araştırma (Yayınlanmamış Yüksek lisans Tezi), Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Okuyucu, A. ve Somuncu, M. (2012). Kültürel mirasın korunması ve turizm amaçlı kullanılmasında yerel halkın algı ve tutumlarının belirlenmesi: Osmaneli ilçe merkezi örneği. *Ankara Üniversitesi, Çevre Bilimleri Dergisi*, 4(1), 37-51.
- Öksüz Kuşçuoğlu, G. ve Taş, M. (2017). Sürdürülebilir kültürel miras yönetimi. Süleyman Demirel Üniversitesi Yalvaç Akademi Dergisi, 2(1), 58-67.
- Özdemir, Ü. (2011). Safranbolu'nun kültürel miras kaynakları ve korunması. *Doğu Coğrafya Dergisi*, 16(26), 129-142.
- Öztürk, Y. ve Yazıcıoğlu, İ. (2002). Gelişmekte olan ülkeler için alternatif turizm faaliyetleri üzerine teorik bir çalışma. *Gazi Üniversitesi Ticaret ve Turizm Eğitim Fakültesi Dergisi*, 2, 183-195.
- Park, H. Y. (2010). Heritage tourism: Emotional journeys into nationhood. *Annals of Tourism Research*, 37(1), 116-135. doi:10.1016/j.annals.2009.08.001.
- Poria, Y., Butler, R. & Airey, D. (2003). The core of heritage tourism, *Annals of Tourism Research*, 30(1), 238-254, doi:10.1016/S0160-7383(02)00064-6.
- Poria, Y., Butler, R. & Airey, D. (2003). The core of heritage tourism. *Annals of Tourism Research*, 30(1), 238-254.
- Rodzi, N. I. M., Zaki, S. A. & Subli, S. M. H. S. (2013). Between tourism and intangible cultural heritage. *Procedia – Social and Behavioral Sciences*, 85, 411-420.
- TDK. (Türk Dil Kurumu) (2018). <http://www.tdk.gov.tr>. Erişim Tarihi: 11.07.2018
- Tören, E., Kozak, N. ve Demiral, G. N. (2012). Eskişehir'in kültürel miras varlıklarının korunmasında kamu kurumlarının rolü. *Aksaray Üniversitesi İİBF Dergisi*, 4(2), 69-88.
- Türker, A. ve Çelik, İ. (2012). Somut olmayan kültürel miras unsurlarının turistik ürün olarak geliştirilmesine yönelik alternatif öneriler. *Yeni Fikir Uluslararası Hakemli Akademik Fikir Araştırma Dergisi*, 4(9), 86-98.
- UNESCO. (2018, 4 Kasım). Erişim Adresi: Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Kurumu: <http://www.unesco.org.tr/Pages/126/123/UNESCO-%C4%B0nsanl%C4%B1%C4%9F%C4%B1n-Somut-Olmayan-K%C3%BClt%C3%BCrel-Miras%C4%B1-Temsili-Listesi>. Erişim Tarihi: 11.07.2018
- Usta, N. (2012). İnanç turizminden kültür turizmine: Midilli Adası'nın Agiasos Dağ Köyü örneği. *KMÜ Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, 14(22), 163-168.
- Uygur, S. M. (2007). Kültür turizmi ve turizmin kültürel varlıklar üzerindeki etkileri. *Ticaret ve Turizm Eğitim Fakültesi Dergisi*, (2), 30-49.
- Uygur, S. M. ve Baykan, E. (2007). Kültür turizmi ve turizmin kültürel varlıklar üzerindeki etkileri. *Ticaret ve Turizm Eğitim Fakültesi Dergisi*, 2, 30-49.
- Vatan, A. ve Zengin, B. (2015). Söğüt ilçesi'nde kültürel miras ve yerel halkın turizme bakış açısı. *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 3(10), 634-650.
- Yeşilbursa, C. C. (2013). Altıncı sınıf öğrencilerinin somut kültürel mirasa yönelik görüşleri. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 21(2), 405-420.
- Yılmaz, Ş. K., Şahbudak, E., Akkuş, G. ve Işkın, M. (2017). Kültürel miras farkındalığı: Cumhuriyet Üniversitesi öğrencilerine yönelik bir uygulama çalışması. *Akademik Araştırmalar ve Çalışmalar Dergisi*, 9(16), 86-100.

Extended Abstract

Aim and Scope

The aim of the study is to determine the perception of the cultural heritage of the local people living in Konya and their views on tourism development and the use of cultural heritage assets for touristic purposes within the framework of sustainability of cultural heritage assets. In this context, the research is important in terms of understanding the views of the local community on the cultural heritage assets and tourism and contributing to future tourism studies.

Methods

The population of the study consists of local people living in Konya city center. According to 2017 data, the population of Konya city center is 1,301,222 (Konya Valiliği, 2018). In this context, the sample size was determined as 384 (Kozak,

2015: 113) (95% confidence interval). The questionnaire developed by Okuyucu (2011) was used as the data collection tool. The survey was conducted with the convenience sampling method with 483 people living in Konya city center between March 2018-May 2018. The findings of the study including frequency and percentage distributions were analyzed by using SPSS for Windows 22.0 program.

Findings

93.8% of the local people who participated in the study stated that tourism will have a positive effect on the protection of cultural heritage, raising the awareness of local people, taking protection measures and renovating old buildings, reviving handicrafts and remembering local dishes. Those who state that tourism will have a negative effect on the protection of cultural heritage think that tourism will commodify cultural heritage assets; therefore, they may be damaged as a result of excessive use and customs and traditions will be corrupted. 93.2% of the local people who participated in the research express a positive opinion with respect to the development of tourism in Konya city center. They stated that the importance of cultural heritage will be better understood, the economic prosperity of local people will increase, local culture will be revived, and infrastructure works will be improved with the development of tourism. On the other hand, participants who do not express positive opinions regarding the development of tourism in the city center of Konya are concerned that the structures that are not suitable for the environment will increase as a result of tourism. The majority of local people stated that in case tourism develops in Konya city center, they will support tourism activities in various ways (working in facilities, producing local products, or offering boarding houses). The local people participating in the study do not build a consensus on the use of cultural attraction for tourism. The local people stated that traditional houses, religious structures, customs and traditions, traditional handicrafts, local dishes, and traditional clothing should be used for tourism activities and good planning and promotion are essential for success in tourism.

Conclusion

Especially in the types of tourism in which the local people are involved in tourism activities, a high interaction of tourists with the local people necessitates the analysis of their attitudes towards tourism. The local people's attitude towards tourism is an issue that needs to be emphasized in destinations that have cultural heritage assets. Therefore, it is necessary to analyze the opinions of local people on tourism (Vatan and Zengin, 2015). Since the local people living in the cultural heritage areas are direct users of these assets, the support of the local people is very important for the protection of cultural heritage assets and the utilization of these resources in tourism (Okuyucu and Somuncu, 2012). In order to determine the perception of local people about cultural heritage, their views on the protection of cultural heritage and the development of tourism, the following recommendations can be presented in line with the results obtained from this research conducted in Konya city center:

Local people should be made aware of the protection of cultural heritage assets;

Property owners of tangible and intangible cultural heritage should be made aware of protection and they should be protected financially.

The tangible cultural heritage assets that have been maintained and renewed should be protected by using them for tourism,

Active participation of local people in tourism activities should be ensured,

Good planning and promotion activities should be focused on for the success of tourism activities,

The opinions of the local people who think that tourism activities will have a negative impact on cultural heritage assets should be taken into consideration and precautions should be taken in line with these thoughts.